

EUROOPA LIIDU
POLIITIKA
LAHTISELETATUNA

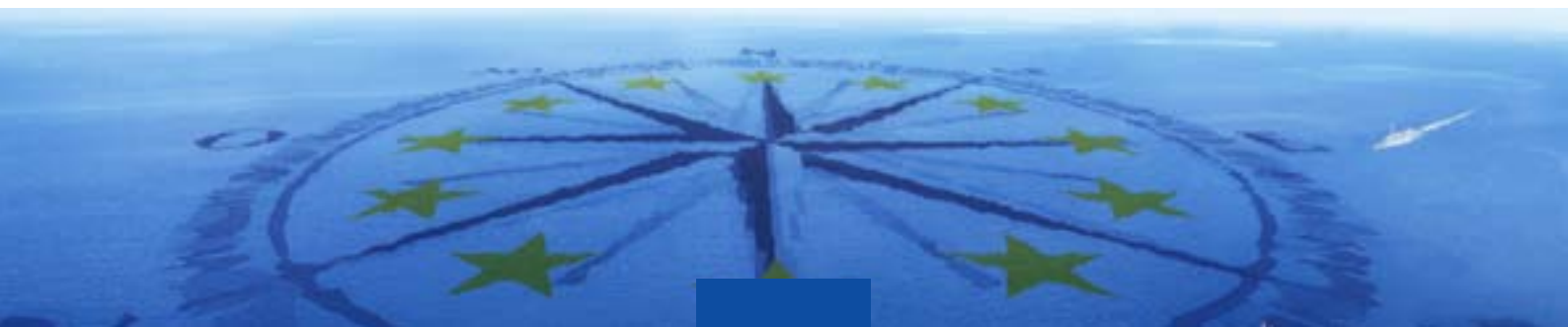

Merendus- ja kalandusasjad

Meie merede
tuleviku
kaitsmine

„Inimestele, kelle arvates on kalanduse puhul töökohad ja keskkond vastandid, vastan ma, et ühte ei tohiks eelistada teisele. Just kalandussektoris ongi keskkond majandus! Meremajandus avab tee uutele toodetele, teenustele ja töökohtadele ning uutele dünaamilistele ettevõtjatele, kes kasutavad antud võimalust ja viivad majandust edasi.”

Merenduse ja kalanduse volinik
Maria Damanaki

EUROOPA LIIDU POLIITIKA LAHTISELETATUNA

Käesolev väljaanne kuulub sarja, mis arusaadavas keeles kirjeldab ja põhjendab ELi tegevust eri poliitikavaldkondades ning selle tegevuse tulemusi.

Avaldatud väljaannete nimekirja leiate ja need saate alla laadida veebilehelt:

http://europa.eu/pol/index_et.htm

Kuidas Euroopa Liit toimib
„Euroopa 2020”: Euroopa majanduskasvu strateegia
ELi asutajad

Areng ja koostöö
Digitaalarengu tegevuskava
Eelarve
Energeetika
Ettevõtlus
Haridus, koolitus, noored ja sport
Humanitaarabi
Kaubandus
Keskfond
Kliimameetmed
Konkurents
Kultuur ja audiovisuaalküsimused
Laienemine
Majandus- ja rahaliit ning euro
Maksustamine
Merendus- ja kalandusajad ✕
Pettusevastane võitlus
Piiroid ja julgeolek
Põllumajandus
Rahvatervis
Regionaalpoliitika
Rände- ja varjupaigaküsimused
Siseturg
Tarbijad
Teadusuuringud ja innovatsioon
Toiduohutus
Toll
Transport
Tööhõive ja sotsiaalküsimused
Välisasjad ja julgeolekupoliitika
Õigusküsimused, kodakondsus ja põhiõigused

SISUKORD

Miks me vajame merendus- ja kalanduspoliitikat?	3
Kuidas EL püüab seda saavutada?	4
ELi tegevus	6
Järgmisena on kavas reform.....	10
Lisateave.....	12

Euroopa Liidu poliitika lahtiseletatuna Merendus- ja kalandusajad

Euroopa Komisjon
Teabevahetuse peadirektoraat
Väljaanded
1049 Brüssel
BELGIA

Käsikiri on koostatud jaanuaris 2013

Esikaas ja foto lk-l 2: © Euroopa Liit

12 lk – 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-23998-4
doi:10.2775/52556

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus 2013

© Euroopa Liit 2013

Paljundamine on lubatud. Üksikute fotode kasutamiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguste omanikelt.

Miks me vajame merendus- ja kalanduspoliitikat?

Me kõik kasutame meie meresid ja ookeane. Merede tegelik väärtus on väga suur. Vastupidiselt meie linnadele saab merede puhul vabalt imetleda kauget horisonti, nautida puhast ranniku- ja merekeskkonda ning sealset elusloodust, saada kasu nende osast meie kliima stabiliseerimisel.

Ülioluline on ka merede majanduslik tähtsus. Praegu moodustab 3–5% ELi SKPst merendussektor, kus töötab ligikaudu 5,6 miljonit inimest ning mis annab Euroopa majandusse 495 miljardi euro suuruse panuse. Ligikaudu 90% väliskaubandusest ja 43% ELi-sisestest kaubavedudest toimub meritsi. Euroopa laevaehitus moodustab ülemaailmses mastaabis 10% ning toodangu väärtuse poolest on see maailmas esikohal. Kogu Euroopas on kasutusel peaaegu 100 000 alust, mis on seotud kas kalanduse või vesiviljelusega. Lisaks asjaomastele traditsioonilistele valdkondadele on kiiresti arenemas ka uued tegevussuunad, nagu allveekaevandamine ja tuulepargid.

Merete jätkusuutmatu kasutus ohustab aga mere ökosüsteemide tundlikku tasakaalu, meredest sõltuv inimtegevus kannatab kahjustunud ökosüsteemide tõttu ning mereruumi kasutamise puhul on konkurents muutumas eriti karmiks.

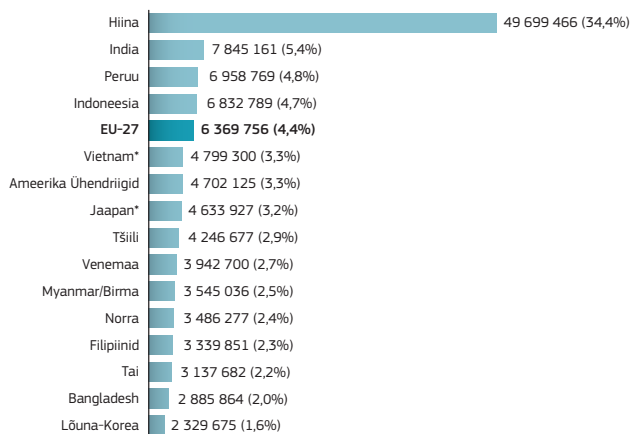
Euroopa Komisjon teeb tööd selle nimel, et kaitsta ja arendada Euroopa rikkalikku merepärantit, tagades samas selle, et kasutaksime mereressursse jätkusuutlikult.

See hõlmab ühise kalanduspoliitika määramist, väljaarendamist ja rakendamist ning integreeritud lähenemisviisi edendamist kõigi merenduspoliitika suundade puhul. Ühine kalanduspoliitika on aluseks meie meetmetele kalavarude jätkusuutliku kasutamise osas.

Lisaks sellele püütakse meie merenduspoliitika raames ühtselt reageerida paljudele Euroopa merede aktuaalsetele probleemidele: saastamine, keskkonnakaitse, rannikualade arendamine, töökohtade loomine, piirikontroll ja järelevalve. Merenduspoliitika hõlbustab kõigi merendusosalal tegutsejate vahelist koostööd kõigis sektorites ja piiriüleselt, et keskkonnasõbralikul moel arendada Euroopa meremajandust. Aluseks tuleb võtta fakt, et Euroopa mered ja ookeanid võivad jätkusuutliku kasutuse korral osutada innovatsiooni, majanduskasvu ning tööhõive seisukohast rikkalikuks allikaks.

PEAMISED TOOTJAD MAAILMAS (2009) (SAAK JA VESIVILJELUS)

Eluskaal tonnides ja protsent kogutoodangust

* Olemasoleva teabe põhjal või konkreetsete prognooside põhjal tehtud FAO hinnang.
Allikad: Eurostat ja FAO

EL JA MAAILM (2009) (SAAK JA VESIVILJELUS)

Eluskaal tonnides ja protsent kogutoodangust

Allikad: Eurostat ja FAO

Enamik ELi saagist püütakse Atlandi ookeanist ja Vahemerest

Viimase 20 aasta jooksul on ELi toodang vähenenud ning EL on nüüd suuruselt viies tootja maailmas

Kuidas EL püüab seda saavutada?

Ühine kalanduspoliitika on alates oma loomisest 1982. aastal läbinud pika tee. Tegelikult loodi Euroopa kalanduspoliitika esimesed instrumendid juba möödunud sajandi seitsmekümnendate aastate alguses. See, mis sai alguse traditsiooniliste kalapüügimeetodite haldamisest väikese arvu riikide vahel, on tänaseks arenenud kõikehõlmavaks õigus- ja teadusraamistikuks, mille eesmärk on kaitsta loodusvarasid (olgu et taastuvaid), kuna looduse käekäiku ei saa eirata.

Kalad liiguvad üle riigipiiride ja ühest merest teise – ka kalalaevastikud on sajandeid sama teinud. Kuna iga kalalaevastiku tegevus mõjutab teiste laevastike püügivõimalusi, on ELi liikmesriigid otsustanud hallata oma kalavarasid koostöös. Kõnealune ühine poliitika kujutab endast mitut meetet, mille eesmärk on saavutada Euroopa kalandustööstussektori edukus ja jätkusuutlikkus.

Kõige olulisemad ühise kalanduspoliitika meetmete rakendamise valdkonnad on järgmised:

- eeskirjade sätestamine Euroopa kalanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks ja merekeskkonna kahjustamise ennetamiseks. Kalapüügieeskirjad jagunevad kolmeks:
 - **püügikoormuse piirangutega** reguleeritakse merele suunduva laevastiku **suurust** ja püügiks kuluvat aega.
 - **püügilimiidid** piiravad **kala kogust**, mida võib merest püüda enne, kui kalurid peavad kalapüügi lõpetama.
 - **tehnilised meetmed** reguleerivad seda, **kuidas ja kus** kalurid võivad kala püüda. Neid võib näiteks kasutada noorkalade kaitsmiseks, selektiivsemate püügivahendite kasutamise soodustamiseks või merekeskkonna tõsise kahjustamise ennetamiseks.
- riiklikele ametiasutustele võimaluste loomine kõnealuste eeskirjade jõustamiseks ning eeskirjade rikkujate karistamiseks;
- Euroopa kalalaevastiku suuruse jälgimine ja selle täiendava laienemise ennetamine: kõik ELi kalapüügialused kantakse ühenduse laevastikuregistrisse, mida ajakohastatakse kord kvartalis;
- sellistele algatustele rahaliste vahendite ja tehnilise abi eraldamine, mille abil oleks võimalik asjaomast tööstusharu ökoloogiliselt ja majanduslikult jätkusuutlikumaks muuta;

Kogu Euroopas on kasutusel peaaegu 100 000 alust

- osalemine ELi liikmesriikide nimel läbirääkimistel rahvusvaheliste kalandusorganisatsioonide ja ELi mittekuuluvate riikidega;
- tootjate, töötajate ja turustajate aitamine oma toodete eest õiglase hinna saamisel ning selle tagamine, et tarbijad saaksid usaldada nende mereandide kvaliteeti, mida nad söövad;
- ELi dünaamilise vesiviljelussektori (kala, mereande ja vetikaid kasvatavad ettevõtjad) arengu toetamine;
- teadusuuringute ja andmete kogumise rahastamine, et tagada asjaomasele poliitikale ning tehtavatele otsustele kindel alus.

Kõike seda tehakse peamiselt rahaliste vahendite abil, mida haldab Euroopa Kalandusfond, millele ajavahemikuks 2007–2013 eraldati 4,3 miljardit eurot. Fond toetab paljusid meetmeid, mis hõlmavad näiteks püügivõimsuse vähendamist, vesiviljeluse ning töötlemise ja turustamise toetamist, kalandussektori ühismeetmete sponsoreerimist ning kalanduspiirkondade majandusarengu kindlustamist. Rahastatavad projektid valivad aga välja ELi liikmesriigid ning nemad jälgivad ka projektide rakendamist.

Muude finantsmeetmetega aidatakse ELi liikmesriike andmete kogumisel ning ühise poliitika kontrolli ja

KOGUSAAK LIIKMESRIIKIDE KAUPA (2009)

Eluskaal tonnides ja protsent kogutoodangust

	Taani	777 747	15,35%
	Hispaania	760 725	15,01%
	Ühendkuningriik	586 645	11,58%
	Prantsusmaa	439 922	8,68%
	Madalmaad	382 094	7,54%
	Iirimaa	269 080	5,31%
	Itaalia	253 001	4,99%
	Saksamaa	250 347	4,94%
	Poola	223 894	4,42%
	Rootsi	203 413	4,01%
	Portugal	199 006	3,93%
	Leedu	172 689	3,41%
	Läti	163 211	3,22%
	Soome	154 596	3,05%
	Eesti	97 423	1,92%
	Kreeka	82 764	1,63%
	Belgia	21 719	0,43%
	Bulgaaria	8 979	0,18%
	Ungari	6 366	0,13%
	Tšehhi Vabariik	4 112	0,08%
	Rumeenia	4 020	0,08%
	Slovakkia	1 761	0,03%
	Malta	1 587	0,03%
	Küpros	1 411	0,03%
	Sloveenia	1 031	0,02%
	Austria	350	0,01%

NB! Andmeid ei kohaldata Luksemburgi puhul.
Allikas: Eurostat

Neli riiki moodustavad ligikaudu poole ELi kogusaagist

EL edendab säästvat kalandust

jõustamise osas. Välismõõtmel raames eraldatakse rahalisi vahendeid kalandusalaste partnerluslepingute jaoks, mis võimaldavad ELi laevastikel siseneda ELi mittekuuluvate riikide vetesse ja püüda sealseid ülemääraseid kalavarusid, ning mis toetavad asjaomaste riikide kalanduspoliitika arendamist. Fondist kaetakse ka maksed piirkondlikele kalandusorganisatsioonidele, mis on ookeanide majandamise väga oluline osa.

Merenduspoliitika raames edendab Euroopa Komisjon eri riikide ja sektorite ametiasutuste omavahelisi sidemeid: kui merendusosalal tegutsejad teevad sektori- ja piiriülest koostööd, siis väldime kulukat topelttööd, täiustame ressursitõhusust, soodustame innovatsiooni ning kasutame riigi raha otstarbekamalt. Näiteks on mereinspektorite koostöö tulemusena võimalik vähendada seirekuluseid ja parandada olukorratundlikkust merel. Samuti korraldab komisjon konverentse ja seminare ning rahastab mitut rahvusvahelist projekti, mis hõlmavad kogu merendusvaldkonda. Merendustegevuse jätkusuutlikkust ja Euroopa bioloogilise mitmekesisuse kaitsmist on täiustatud merestrateegia raamdirektiivi abil. Asjaomase direktiivi eesmärk on merekeskkonna tõhus kaitsmine kõikjal Euroopas. Varem killustunud kujul olemas olnud merendusandmed on nüüd ettevõtjatele ja teadlastele tasuta ning avalikult kättesaadavad. Koostatud on Läänemeri ja Atlandi ookeani hõlmavad piirkonnapõhised merendusstrateegiad. Komisjon on välja töötanud mereala ruumilise planeerimise, et tagada õiglase juurdepääsu merealale nende sektorite esindajate jaoks, mis konkureerivad merede kasutamise nimel.

Selleks et toetada integreeritud merenduspoliitika arendamist, eraldati aastateks 2011–2013 valdkondadevahelistele meetmetele 40 miljonit eurot mereinspektorite, merealaste teadmiste ja mereala ruumilise planeerimise valdkondades. Sellised programmid aitavad kasutada Euroopa ookeanide, merede ja rannikute veel avastamata potentsiaali ning toetada majandust üldiselt.

ELi tegevus

Üleminek jätkusuutlikkusele: ühise kalanduspoliitika reform

Viimase paari aasta jooksul on komisjon lisaks kalanduspoliitika haldamisele ja rakendamisele ka kogu süsteemi üksikasjalikult läbi vaadanud. Eesiseva reformi eesmärgiks on tagada Euroopa laevastike majanduslik elujõulisus ja kalavarude kaitse ning kvaliteetse toidu pakkumine tarbijatele.

ELi kalandust mõjutab praegu paljude kalavarude ülepuük: see toimub kolme puhul neljast. Meie kalalaevastik on kalavarude jätkusuutliku kasutuse jaoks liiga suur ning kalandussektoris jäävad püügid üha väiksemaks. Kalavarudest sõltuvaid rannikukogukondi mõjutavad oluliselt välised tegurid, nagu kõrged kütusehinnad ja välismaine konkurents.

Meie vesiviljelussektoris on samuti paigalseis, kuigi nõudlus mereandide järele üha kasvab. Varasematel aastatel eelistati otsuste tegemisel lühiajalisi ja nn ülalt alla lähenemisviise, mis kahjustasid loodusvarasid ega julgustanud kalureid varusid jätkusuutlikult kasutama.

Seepärast on komisjon käivitanud protsessi, mis muudab kalanduse keskkonnaalasel, majanduslikult ja sotsiaalselt jätkusuutlikuks. 2011. aastal esitas komisjon jätkusuutlikkusele suunatud reformi, millel on selged eesmärgid ja ajakava ülepuügi ning tagasiheite peatamiseks. Samuti on sellega seotud turupõhised lähenemisviisid, mille kaudu kohandada kalalaevastik

ümber vastavalt kalapüügivõimalustele, ning selged strateegiad jätkusuutliku vesiviljeluse edendamiseks Euroopas.

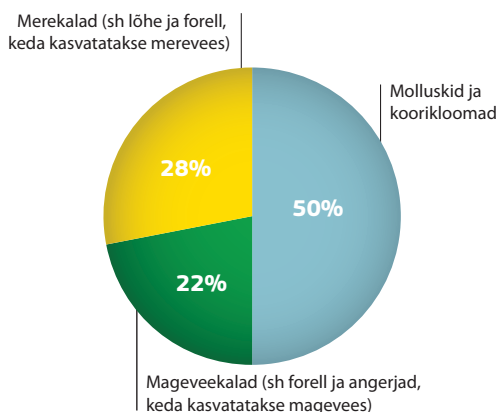
Taastades kalavarude jätkusuutlikud tasemed, pakub uus süsteem ELi kodanikele järgmisteks aastakümneteks stabiilset, ohutut ja tervislikku toitu. Poliitika abil suurendatakse kalandussektori jõukust, lõpetatakse sõltuvus toetustest ning luuakse rannikualadel uusi töökohti ja võimalusi majanduskasvuks. Samal ajal edendab see kalandustööstuse vastutust merede hea majandamise eest.

Reformi peamised eesmärgid on järgmised:

- Tagasiheite võimaluse kasutamine kaotatakse järk-järgult. Väärtuslike kalavarude raiskamise vältimiseks lossitakse kogu saak.
- 2015. aastaks püütakse kalavarusid jätkusuutlikult, et mitte seada ohtu nende loomuliku paljunemisvõimet.
- Kalurid teevad ise majanduslikud otsused selle kohta, kuidas kohandada oma laevastiku suurust vastavalt jätkusuutlikele kalapüügivõimalustele, ilma et nad saaks selleks riigiabi.
- Väikeste rannikulaevastike suutlikkuse parandamine, sisetuleku mitmekesistamine, rannikukogukondade sotsiaal-majanduslik tugevdamine.
- Kalurite organisatsioonid aitavad kaluritel turul oma positsiooni kindlustada ning saada püütud kala eest rohkem raha.
- Kala ostes saavad tarbijad ostetava toote kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse kohta rohkem teavet.
- ELi rahaliste vahenditega toetatakse jätkusuutlikke algatusi ning neid eraldatakse nendele asjaomasel valdkonnas tegutsejatele, kes järgivad eeskirju.
- Selleks et lihtsustada poliitikat ja kohandada seda vastavalt piirkondlikele eripäradele, saavad ELi liikmesriigid ELi õigusaktide alusel võtta just neile endile kõige rohkem sobivaid kaitsemeetmeid.
- Rahvusvaheliste ametiasutuste ja kahepoolsete suhete puhul edendab EL jätkusuutlike kalavarude ning heade juhtimistavade põhimõtteid, levitades neid keskkonnaalaseid põhimõtteid ka mujal maailmas.

ELi VESIVILJELUSTOODANG TOOTE KAUPA (2009)

Protsent kogutoodangust

Vesiviljelus moodustab ligikaudu 20% ELi kalanduse kogutoodangust

Praegu peavad komisjon, Euroopa Parlament ja nõukogu läbirääkimisi reformiettepanekute teemal ning need jätkuvad kogu 2013. aasta vältel.

Lisateavet reformi kohta leiab siit: ühise kalanduspoliitika (ÜKP) reformi veebisait: (http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_et.htm).

Merendustegevusest tuleneva ning meid kõiki ja keskkonda hõlmava üha suureneva mõju haldamine: mereala ruumiline planeerimine

Samas kui üleilmastumine hoogustab laevandust, sadamate arengut ja laevaehitust, on realiseerumas ka merealade muud kasutamisiisid, nagu tuulepargid ja kalakasvandused. See põhjustab merealade haldamise puhul konkurentsi ning sellega kaasneb merekeskkonna seisundi halvenemine.

Ilma läbipaistva koordineerimiseta võib erinevate poliitikavaldkondade vahelist koostööd ümbritseva ebamäärasus projektide puhul esile kutsuda viivitusi, muuta investeringutest saadava kasu ebaselgeks või sundida peale kulukad õigustasud. Kõigi asjaomases valdkonnas tegutsevate läbipaistva ja ühise osaluse abil tagatakse mereala ruumilise planeerimisega kindlad ning õiglased eeskirjad, mis võimaldavad kogu merendustegevusel areneda ja kasvada. On leidnud tõestust, et mereala ruumiline planeerimine kiirendab investeringuid merealadesse ning vähendab ettevõtete õigus- ja halduskulusid.

Merenduspoliitika eri suundade vaheline kulutõhus sünergia: integreeritud mereseire

Killustatus viib sageli topelttööni. Nii on see ka mereseire puhul, mis jälgib näiteks kaubanduslikku liiklust, röövpüüki, uimasti- ja inimkaubandust. Tänu ELi toetusele on 16 riiki katsetanud tehnilisi lahendusi, mille abil oleks võimalik täiustada merendusasutustevahelist teabevahetust, ennetades samaaegselt loata juurdepääsu.

Projekti valmides saavad ametiasutused, kes jälgivad ohtlike kaupade transporti, jagada oma andmeid ebaseaduslikku kalapüüki kontrollivate inspektoritega. Rannavalve, politsei ja merevägi jagavad omavahel teavet, et võidelda kuritegevuse vastu ning kaitsta kauba- ja kalalaevu ohtude eest. Samuti ühendavad nad jõud sekkumistele osalemiseks ning tõhustavad lisaks patrullimisele ka reageerimist

päästeoperatsioonidel. Integreerimine tähendab sedagi, et riigi raha kasutatakse otstarbekamalt.

Liikmesriikide ja sidusrühmade kindel pühendumus sellele projektile näitab, et nad teadvustavad koostööst tulenevat kasu. Rahvusvahelise kuritegevuse vastu võitlemiseks on meil Interpol ja Europol. Meredel tegutsevate piraatide vastu võitlemiseks tuleb seiret tõhusamalt integreerida.

Merealaste teadmiste jagamine kõigi sektorite vahel, et toetada innovatsiooni ja usaldusväärset poliitikakujundamist: „Merealased teadmised 2020”

Sageli öeldakse, et meil on parem ülevaade Kuu pinnast kui meie endi ookeanisügavustest. See on tõsi: meie teadmistes merede kohta esineb suuri lünki ning on ulatuslikke alasid, mida ei ole veel uuritud. Tõeline paradoks on aga see, et me ei kasuta isegi juba olemasolevaid teadmisi, sest need on laiali erinevates ühitamatutes ja ebatäielikes andmeallikates.

Algatuse „Merealased teadmised 2020” eesmärk on koondada kvaliteetsed ja ühtsed mereandmed ning muuta need tasuta ja avalikult kättesaadavaks. Euroopa teadlased ja insenerid teevad koostööd Euroopa Komisjoniga, et koguda juba olemasolevaid andmeid ning suurendada meie teadlikkust meie meredest ja ookeanidest.

Samuti ei tuleks unustada, et ettevõtjad vajavad asjaomaseid teadmisi oma ettevõtlustegevuse arendamiseks ning konkurentsivõime suurendamiseks. Eeldatavasti säästab kogu EL aastas merealaste teadmistega 300 miljonit eurot.

EL on Rahvusvahelise Atlandi Tuunikala Kaitse Komisjoni liige

© Euroopa Liit/Catrin Owen

Euroopa Merendus- ja Kalandusfond aitab täiustada elukvaliteeti Euroopa rannikualadel

Kuid juurdepääs andmetele ei muutu vabamaks mitte ainult asjaomase valdkonna asjatundjate jaoks. See hõlmab ka merealaste teadmiste demokratiseerimist. See aitab tavakodanikel osaleda selliste otsuste tegemisel, mis hõlmavad nende rannikuid ja meresid. Seega ei pea nad enam pimesi nõus olema „ülalt alla” suunatud plaanidega, mis käsitlevad nende naabruskonna tulevast arengut. See võib aidata tugevdada omanditunnet ning ennetada mõningaid hirmsaid keskkonnaalaseid tegusid, mis on varem aset leidnud.

Edukad juhtimisstruktuurid: mereala strateegiad

Kosmosest Maad vaadeldes ei ole näha riikide ega piirkondade piire, vaid üksnes ookeane ja meresid. Samuti on lihtne mõista, kuidas ühe mere ääres elavatel inimestel on omavahel rohkem ühist kui sisemaal elavate rahvuskaslastega.

Kaasaegsed ja integreeritud poliitikad, nagu meie merenduspoliitika, asetavad ELi, liikmesriikide valitsused, kohalikud ametiasutused, ettevõtjad, tööstusharu ja vabaühendused ühele pulgale, tehes neist partnerid ning tagades merenduspoliitika tulemuste ühtsuse. Sellised partnerlused ei toimu vaakumis, vaid Euroopa merealadel.

Merendusvaldkonnas tegutsejaid ühendades on merealade strateegiad täpselt ja otseselt suunatud ettevõtjate ja kohalike inimeste vajaduste rahuldamisele. Merealade strateegiate raames koondatakse

liikmesriikidelt ning erinevatest Euroopa allikatest pärit rahalised vahendid ühiselt kokkulepitud eesmärkide ja erimeetmete jaoks. Strateegiatega liigitakse kindlalt selliste sotsiaalsete eesmärkide suunas nagu tööhõive, juurdepääsetavus ja parem elukvaliteet.

Läänemere strateegia kiire edu on näidanud merealasiid majanduse liikumapaneva jõuna. Mereala strateegia ei vaja täiendavaid rahalisi vahendeid: See on vaid mehhanism, mille abil tagada, et olemasolevaid rahalisi vahendeid kasutatakse järjepidevalt pikaajalisemas perspektiivis, et kindlustada parem ja mitmekordne mõju. Teiste sõnadega on see üks aruka juhtimise vormidest.

Sinine majanduskasv: säästev kasv mere- ja merendussektoris

Kriisist väljatulekuks on vaja tegutseda kõigis Euroopa majandusharudes. Selles kontekstis on mere- ja merendussektoritel ehk sinisel majandusel Euroopa majanduse üldises taastumises täita oluline roll. Asjaomastes sektorites on ligikaudu 5,6 miljonit töökohta ning nende kogulisandväärtus on 495 miljardit eurot. See tuleb juba olemasolevatest sektoritest (nt rannikuturism (kogulisandväärtus 121 miljardit eurot)), arenevatest sektoritest (nt ristlusturism (iga-aastane kogulisandväärtus 14,1 miljardit eurot)) ning tulevastest sektoritest, nagu merebiotehnoloogia.

Sinine majanduskasv on ookeanide, merede ja rannikutega seotud majanduskasv. See kujutab endast kõigi (alustades ELi institutsioonide ja liikmesriikidega

Juhtumiuuring: Läänemere piirkonna strateegia

Läänemere strateegia on piirkondliku lähenemisviisi edulugu: ühendades tosinat riiki ja arvukate sektorite esindajaid, on selle raames koostatud ligikaudu 80 projekti, alustades transpordi- ja lõpetades haridusvaldkonnaga. Kaks näidet.

Haridusasutuste, merendussektori ja merendusasutuste esindajad kümnest riigist on loonud merehariduse tippkeskuste võrgustiku. Projektiga aidatakse muuta merendusega seotud ametid paindlikumaks ja pakutakse just noortele paremini kohandatud võimalusi.

Põhja-Euroopa sadamate vahel sõidab kindlatel marsruutidel palju reisilaevu. Liikmesriigid on pidanud toime tulema olukordadega, mil oli vaja päästa sadu inimesi ning viia nad ravi saamise või tuvastamise eesmärgil ühte või mitmesse kohta. Kui soovime sellist säästvat transpordiliiki edendada, tuleb täiendada olemasolevaid otsingu- ja päästeteenuseid. Kümme Läänemere ja Põhjamere äärset riiki on rahvusvahelise koostöö kaudu täiustanud hädaolukordade seiret, otsingualast koordineerimist ja meditsiinilist evakuitsiooni.

Läänemere strateegia on ELi edulugu, mille raames teevad riigid ühiste eesmärkide nimel koostööd

© iStockphoto/Guenther Dr. Hollaender

© iStockphoto/Svetlana

Euroopa sinise majandusega on seotud rohkem kui 5 miljonit töökohta

ning lõpetades piirkondade ja VKEdega) kaasamist selleks, et lahendada ilmnenud probleeme ning tagada kõige tootlikum ja säästvam kasutus sellele, mida meie mered ja rannikud pakuvad.

Peame püüdma tegeleda majanduskasvu pärssivate raamtingimustega, nagu mereuringud ja -arendus, arukas infrastruktuur, klastrid, juurdepääs rahastamisele ning vajalikule haridusele, oskustele ja koolitusele. Samuti tuleb tähelepanu pöörata majanduse arengut pidurdavatele kitsaskohtadele.

Sinise majanduskasvu strateegia aitab kõigil asjaosalistel (liikmesriigid, piirkonnad ja ettevõtlussektor) suunata oma tähelepanu neile valdkondadele, kus kasumlikkuse ja tööhõive olukorra parandamise osas on kasvupotentsiaal suurim. Asjaomases strateegias määratletakse konkreetsed meetmed sinise majanduse ning üldises plaanis ka Euroopa majanduse ergutamiseks järgmistel aastatel.

Suurimat potentsiaali omavad sinise majanduskasvu valdkonnad on näiteks rannikuturism (eeldatav 2–3%-line kasv), ristlussektor (käesoleval aastakümnel ennustatakse selle kasvuks ligikaudu 60%), taastav avamereenergia (järgmisteks aastateks ennustatakse peaaegu 10-kordset kasvu) ning loodusvarade kaevandamine merepõhjast (kus ülemaailmne tulu võib järgmise 10 aasta jooksul plahvatuslikult suureneda). Lisaks sellele võivad mitu sinise majanduskasvu sektorit juurde luua palju uusi töökohti. Eeldatavasti luuakse näiteks ristlussektoris käesoleval aastakümnel 100 000 täiendavat töökohta. Avamere tuuleenergiasektor peaks samuti järsult kasvama – 35 000-lt töötajalt 2010. aastal isegi kuni 170 000 töötajani aastal 2020.

Sinine majanduskasv võib majandust ning seega ka Euroopa kodanikke reaalselt, käegakatsutavalt ja positiivselt mõjutada.

Järgmisena on kavas reform

Uus fond Euroopa Liidu merendus- ja kalanduspoliitika elluviimiseks

Samaaegselt ühise kalanduspoliitika reformiga on Euroopa Komisjon teinud ettepaneku uue fondi kohta ELi merendus- ja kalanduspoliitika elluviimiseks ajavahemikus 2014–2020: see on Euroopa Merendus- ja Kalandusfond. Fond aitab saavutada ühise kalanduspoliitika reformi ambitsioonikaid eesmärke. See aitab kaluritel üle minna säästvale kalapüügile, samuti saavad sealt abi rannikuäärsed kogukonnad majanduse mitmekesistamisel. Fondist rahastatakse projekte, millega saab Euroopa rannikutel luua uusi töökohti ja parandada elukvaliteeti. Bürokratiat vähendatakse, et abisaajatel oleks lihtne rahastamisele ligi pääseda.

Uus fond asendab olemasolevat Euroopa Kalandusfondi ja muid rahastamisvahendeid. Ettepanekus kavandatud summa ajavahemikuks 2014–2020 on kuni 6,5 miljardit eurot.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfond on ühise kalanduspoliitika reformi rakendamise seisukohast väga oluline. Üleminek säästvusele nõuab teatavaid radikaalseid muudatusi kalapüügimeetodites. Fond annab kaluritele selleks vajalikud stiimulid. Siis ei kahjusta kalapüük enam nii palju mere ökosüsteeme, peatatakse ülepüük ja kalavarud hakkavad kahanemise asemel kasvama.

Kui surve kalavarudele nõrgeneb ja neil on aega taastuda, siis kalapüügist sõltuvad kogukonnad peavad leidma alternatiivseid sissetulekuallikaid. Asjaomane fond aitab neil leida innovatiivseid võimalusi, kuidas

püügile lisandväärtust anda ja majandust mitmekesistada.

Kuid fond ei ole pelgalt üleminek säästvusele ja headele majandustulemustele. See on ka vahend komisjoni sotsiaaleesmärkide saavutamiseks. Tihti on kalurite pereettevõtetes põhiroll abikaasadel. Nüüd on neil võimalik saada toetust koolituseks või muuks kalapüügiga seotud majandustegevuseks. Tootjaorganisatsioonidel aidatakse planeerida tootmist ja turustada tooteid viisil, mis täidaks üha teadlikuma üldsuse ootusi.

Hoolimata sellest, et alates 1990. aastatest on laevade lammutamise peale kulutatud juba 1,7 miljardit eurot, kannatab ELi kalalaevastik ikka veel ülevõimsuse all. Laevade mahakandmise mõju nullitakse aasta-aastalt ära ülejäänud laevade tehnoloogiliste uuendustega. Seepärast tuleks rahaline toetus suunata majanduslikult ja sotsiaalselt tootlikumale tegevusele. Mitmekesistamine on üks neist. Rohujuuresandilt lähtuvate algatuste julgustamine on seni andnud suurepäraseid tulemusi sellistes kalapüügiga seotud valdkondades nagu kalatöötlemine, toitlustus või turism. Uus fond hakkab seda kogukondade suunatud innovatsiooni tugevdama. Väikesed rannikuäärsed kalalaevastikud jäävad paljude mereäärsete kogukondade majanduse tugisambaks ja nende toetuseks antavat abi intensiivistatakse.

Uuest fondist toetatakse ka selliseid innovatiivseid projekte nagu näiteks kalavõrkude asendamine selektiivsemate püügivahenditega, et vähendada saagi tagasiheidet. Samuti toetatakse uute tehnoloogiate väljaarendamist, mille abil vähendada kalapüügi ja kalakasvatuse keskkonnamõju.

Nõudlus mereandide järele on üha suurenenud

Kalakasvatusele on tohtu potentsiaal vähendada ELi sõltuvust impordist. See tagab kvaliteetsed töökohad maapiirkondades ja annab eurooplaste toidulauale tervislikku toitu. Fond soovib seda tööstusharu säästvalt edendada, pärjates innovatsiooni ja soosides vesiviljeluse uusi harusid, nagu näiteks muud kui toitu kasvatav vesiviljelus.

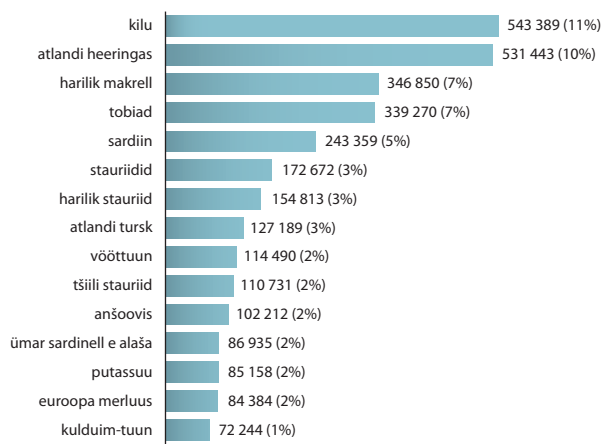
Täpsete andmete saamine kalavarude seisukorra ja merekeskkonna üldseisundi kohta on kalanduse haldamise üks alustalasid. Uus fond võimaldab koguda andmeid, teostada seiret ja kontrolli. Ei ole eriti arukas, et merel töötajad (kalurid) ja mere uurijad (teadlased) elavad täiesti eri maailmades. Euroopa Merendus- ja Kalandusfond julgustab neid tandemina töötama, et leida võimalusi loodusvarade kasutamiseks kestlikul viisil.

Samuti annab fond toetust sellistele merendusprojektidele nagu mereala ruumiline planeerimine, integreeritud mereseire ja merealased teadmised. Nendes valdkondades saab integreerimisega vältida topelttööd ja vähendada kulusid sektoritevahelise parema koostöö ja koordineerimise abil.

Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi eeskirjad ühtlustatakse teiste ELi fondide eeskirjadega. See teeb nii abisaajate kui ka riikide ametiasutuste elu kergemaks. Fond on osa uuest ühisest strateegilisest raamistikust, millega tagatakse kõikvõimalike olemasolevate ELi fondide püsiv koostöö ja välditakse kattuvust või topelttööd.

15 PEAMIST PÜÜTUD LIIKI EUROOPA LIIDUS (2009)

Eluskaal tonnides ja protsent kogutoodangust

Allikas: Eurostat

Kilu ja atlandi heeringas on enimpüütud kalaliigid ELis

Uut fondi kasutatakse projektide kaasrahastamiseks koostöös liikmesriikidega. Kogueelarve eraldatakse liikmesriikidele lähtuvalt sellest, kui oluline on kalandussektor nendes riikides. Seejärel kohaldatakse komisjoni ja liikmesriikide ühise eelarvetäitmise põhimõtet. Iga liikmesriik koostab vastavaks ajavahemikuks tööprogrammi ja täpsustab selles, kuidas kavatakse liikmesriigile eraldatud raha kulutada. Kui komisjon on programmi heaks kiitnud, otsustab liikmesriik ise, milliseid tegelikke projekte tuleb rahastada. Tegevuse abikõlblikkust ja programmi rakendamist jälgivad liikmesriigid ja komisjon. Komisjoni ettepanek on nüüd nõukogus ja Euroopa Parlamendis arutlusel ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfond peaks jõustuma 1. jaanuaril 2014.

Uute merendussektorite toetamine

Loeme või kuuleme sageli võimalikest uutest arengutest merel: hoovuste või laineenergia, toormaterjalid, kosmeetika või ravimite tootmisel kasutatavad vetikad. Kuna need suunad ei kuulu ühegi valdkonna varem kindlaks määratud prioriteetide hulka ning neid tuleb arendada valdkondadevahelise koostöö kaudu, ei saa asjaomased võimalikud läbimurded piisavalt rahalisi vahendeid ega poliitilist toetust.

ELi uue sinise majanduskasvu strateegia raames analüüsitakse igat valdkonda, et tuvastada sellised tegevussuunad, mis vajavad meie kohest tähelepanu ja rahalisi vahendeid.

Kas mikrovetikate kasvatamist oleks võimalik muuta säästvalt tööstuslikuks, et toota oomega-3 ja oomega-6 õlisid? Milline on rannikualade tööhõivepotentsiaal seoses mere taastuenergiaga? Milline on Euroopa konkurentsieelis biomolekulide ekstraheerimisel kosmeetika- ja ravimitööstuse jaoks ning kuidas saame seda suurendada?

Komisjoni kavandatud poliitikapaketist ilmneb selgelt, et meremajandus on tulevikumajanduse oluline osa.

Sektoriülese liikuvuse ja karjäärivõimaluste toetamine

Tänapäeva merendustööstuses on puudus õige kvalifikatsiooni, oskuste ja kogemustega inimestest. Merendusvaldkonna asjatundjate ja ametnike üha suurenev puudus piirab Euroopa merendustööstuse kasvu. See on eelkõige vastuvõetamatu sellises sügavas kriisis ning tööpuuduse tingimustes. Meie merenduspoliitika püüab katta olemasolevaid lünki, nagu vaid ühte sektorit (nt kalandus) hõlmavad koolitused, läbipaistmatud võimalused liikuvuseks ja teadmata töövõimalused tulevikus.

Merendussektori töökohtade atraktiivsuse suurendamiseks täiustame sektorite ja riikide vahelist kutsealast liikuvust. Samuti keskendume tulevikus vajaminevatele merendusoskustele ning mitte praegu vajalikule teadmiste tasemele.

© istockphoto/Ekaterina Krasnikova

ELi vesiviljelussektoris töötab ligikaudu 65 000 inimest

Lisateave

- w Ühise kalanduspoliitika reform: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_et.htm
- w Integreeritud merenduspoliitika: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/index_et.htm
- w Euroopa mereatlas: http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/atlas/index_et.htm
- w Kas Teil on küsimusi Euroopa Liidu kohta?
- w Europe Direct saab aidata: 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

